

УДК 620.92:334.7

Тишко О. – ст. гр. ТК-61м

Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського

ЗМІСТ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ІНЖЕНЕРІВ-ТЕПЛОТЕХНИКІВ

Науковий керівник: к.п.н., проф. Винославська О.В.

Tyshko O.

Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute

THE CONTENT OF SOCIAL RESPONSIBILITY OF HEATING ENGINEERS

Supervisor: PhD, prof. Vynoslavskaya O.V.

Ключові слова: відповідальність, котли, експлуатація.

Keywords: responsibility, boilers, operation.

Проблема соціальної відповідальності розглядається сьогодні в усіх сферах людського буття, зокрема економічній, політичній, правовій, екологічній та психологічній. Усвідомлення та розуміння значення соціальної відповідальності кожним індивідом є вельми важливим для елементарного виживання людства [2].

Соціальна відповідальність – це узагальнена характеристика особистості фахівця, яка є «способом психологічної регуляції діяльності, що здійснюється свідомо та добровільно і проявляється у дотриманні норм та інтересів суспільства, у внутрішніх зобов'язаннях робити правильні вчинки, добросовісності, сумлінності, етичній поведінці та самоконтролі» [4, с. 7]. Феномен соціальної відповідальності інженера виступає інтегральним утворенням, що знаходиться на перетині соціальної, організаційної, інженерної, юридичної, економічної та екологічної психології.

Багато катастроф, аварій, катаклізмів можна уникнути шляхом правильного розуміння соціальної відповідальності. Особливо це стосується інженерно-технічних працівників, які створюють інфраструктуру для підвищення якості життя людства. При цьому слід зазначити, що соціальна відповідальність для різних напрямів інженерної спеціалізації має свої специфічні ознаки, зокрема для інженерів-теплотехніків, які часто мають справу з експлуатацією парових котлів, що працюють під підвищеним тиском; вода і пар, укладені в них, мають високу температуру тощо [5; 6]. Руїнування котлів призводять до тяжких наслідків: пошкодження обладнання, будівель і споруд, а часом до людських жертв. Інженер-теплотехнік, що відповідає за справний стан і безпечну експлуатацію котлів, несе особисту відповідальність за виконання всіх вимог, призначених для безперебійної та безпечної роботи. Залежно від характеру і наслідків порушень, він може бути притягнутий до матеріальної, дисциплінарної, адміністративної або кримінальної відповідальності в порядку, передбаченому законодавством.

Як показує практика, розгерметизація водяного контур котла – це найбільш часто виникаюча проблема. Якщо говорити простою мовою, розгерметизація підводу води твердопаливного котла спричиняє утворення течі в водяному контурі котла, і, як наслідок, неможливість подальшої експлуатації котла без проведення відповідних ремонтних робіт. При цьому варто відзначити, що масштаб розгерметизації може мати абсолютно різний ефект за наслідками. У найпростішому варіанті це може бути просто

невелика тріщина в металевій стінці котла, а в найгіршому варіанті – навіть вибух з сильним руйнуванням, як самого тіла котла, так і з руйнуванням приміщення котельні. Незважаючи на те, що вищеописані ситуації трапляються не дуже часто, інженерів-теплотехників необхідно навчати не тільки способам їх запобігання, але й формувати в них соціальну відповідальність за результати і наслідки своєї професійної діяльності.

Саме тому основними завданнями соціальної відповідальності є набуття майбутніми інженерами-теплотехніками відповідних компетенцій, зокрема вони повинні вміти: готувати необхідну інженерно-технічну документацію для формування інформаційних звітів організацій, розв'язувати етичні дилеми, які стосуються складних і суперечливих проблем виробництва, організації та глобальної безпеки людства, критично мислити, мати здібність відстоювати свою позицію, бути неупередженими, працювати самостійно та в команді, відповідально й ефективно комунікувати, знаходити компроміси, прогнозувати та усвідомлювати вплив наслідків будь-яких своїх дій та рішень на благополуччя людства й оточуючого середовища, швидко знаходити оптимальне рішення в критичних ситуаціях та нести за це відповідальність [2].

Зазначимо, що соціальна відповідальність інженера-теплотехніка має на увазі і відповідальність перед законом, і відповідальність перед суспільством, і його особистісне розуміння відповідальності. Це означає, що в одному випадку відповідальність для нього може носити обов'язковий характер, а в іншому – орієнтуватися лише на його моральні якості. Поряд із законодавчою відповідальністю велике значення має особиста відповідальність, що стосується не стільки обов'язків нормовідповідної поведінки і дій, скільки психологічного усвідомлення певних вимог і прагнення їх виконувати. При цьому на перший план виходять особисті якості інженера не як фахівця, а як індивіда, що володіє інженерними знаннями [1; 3].

Висновки. Безпечна експлуатація котлів, працюючих під критичним тиском, значною мірою залежить від відповідального ставлення користувача котла. Шляхи вирішення проблем з безпечною експлуатацією котлів відомі, але потребують фахової, правової і психологічної підготовки майбутніх інженерів до їх розв'язання.

Список використаних джерел:

1. Винославська О. В. Технологія формування професійної етики менеджерів. Технології роботи організаційних психологів: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. та слухачів післядиплом освіти / За наук. ред. Л.М. Карамушки. – К. : ІНКОС, 2005. – С. 170-184.
2. Винославська О.В. Розвиток соціальної відповідальності майбутніх інженерів у процесі професійної підготовки в технічному університеті / О.В. Винославська, О.С. Ковальчук // Вісник НТУУ "КПІ": Філософія. Психологія. Педагогіка". – 2012. – №2(35). – С. 87-94. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.novyn.kpi.ua
3. Воробей В., Журовська І. Соціальна відповідальність бізнесу. Українські реалії та перспективи (Слухання парламентського комітету з питань промислової і регуляторної політики та підприємства). [Електронний ресурс] / В. Воробей, І. Журовська. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.svb.org.ua
4. Ковальчук О.С. Психологічні умови формування в технічних університетах соціальної відповідальності майбутніх інженерів : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. психол. наук : спец. 19.00.10 "Організаційна психологія; економічна психологія" / О.С. Ковальчук. – К., 2012. – 21 с.
5. Tillman D. Biomass coffering: the technology, the experience, the combustion consequences // Biomass and bioenergy. – 2000. – V. 19, № 6. – P. 365-384.
6. Wiltsee G. Lessons learned from existing bio: mass power plants // NREL / SR: 570; 26946. – 2000. – 144 p.